

Sa ei ole anonüümne

Usaldus, mida sa ei valinud

Lihtsalt öeldes: sinu e-posti aadressiga saab igaüks sekunditega teada, kus sul on konto, ning mõnikord ka sinu näo ja nime. See ei ole viga: nii internet töötabki. Küsimus pole selles, kas nad sind näevad – näevad küll –, vaid keda sa oled sunnitud usaldama. Ja on ainult üks koht, kus kedagi vahel pole: otsekõnelus ühest seadmest teise.

Piisab e-posti aadressist. Mitte tingimata sinu omast: mis tahes aadressist. See trükitakse paari tasuta tööriista – legaalsed, avalikud ja kättesaadavad kõigile, kes otsida soovivad – ja sekunditega ilmub nimekiri: millistes teenustes see e-posti aadress registreeritud on, mõnikord profiilipilt, mõnikord ees- ja perekonnanimi, mida selle omanik arvas, et ta pole kellelegi andnud. Pole vaja olla tehnik. Ühtegi parooli ei murta. Ühtegi kuritegu ei sooritata. Kogu see info oli juba seal – avaldatud, registreeritud või lekkinud – ja ootas, et keegi võtaks vaevaks selle kokku panna.

On ahvatlev lugeda seda veaks: lünk, hooletus, midagi, mida keegi peaks parandama. See ei ole seda. See on avatud veebi tavapärase toimimine. Iga kord, kui sa registreerud teenusesse, täidad vormi, postitad arvustuse või ilmut kellegi teise lekkesse, jätad sa jälje. Ükski neist jälgedest pole omaette tõsine. Probleem – kui see on probleem – tekib nende ühendamise ja nende ühendamine on lihtne.

Siinkohal kaitsevad paljud end mõistliku fraasiga: „mul pole midagi varjata” või „ma hoolitsen oma kontode eest”. Esimene ajab varjamise sassi valimisega; tuleme selle juurde tagasi. Teine jätab tähelepanuta, et suuremat osa sellest jäljest ei jätnud sa ise: selle jättis äriregister, veebisait, mis kannatas lekke all, tuttav, kes laadis üles sinuga foto ja märkis sind. Anonüümsus internetis pole peaaegu kunagi omadus, mis sul on; see on äärmisel juhul varjatus: ajutine asjaolu, et keegi pole veel vaevunud vaatama.

Seni oleme rääkinud sellest, mida üks inimene suudab teha paari sekundiga, käsitsi. Nüüd eemalda see inimene. See, mis meid peaaegu kõiki aastaid kaitses, polnud anonüümsus, vaid huvipuudus: sinu leidmiseks peab keegi vaevuma otsima ja kellelgi pole aega kõiki vaadata. See viimane barjäär – otsimise vaev – on täpselt see, mis masinal puudub. Automaatsüsteem võib teha sama ristviitamise mitte ühe sihtmärgi, vaid terve elanikkonna vastu; mitte üks kord, vaid lakkamatult; mitte kahtluse, vaid vaikimisi seade tõttu. See, mis varem võttis uurijal tunde ühe inimese kohta, tehakse nüüd miljonitele korraga, ilma et see maksaks kellelegi aega või tähelepanu. Pole vaja oletada, kes tahaks seda teha – ettevõtte, rühmitus, riik –; piisab mõistmisest, et enam ei pea valima, keda vaadata. Saab vaadata kõiki.

Sellepärast on „kas nad leiavad mu üles?” vale küsimus. Vastus on jah ja nii on see üha enam. Kasulik küsimus on teine: keda ja kui palju olen ma sunnitud usaldama, et elada ühendatult? Sest just seda sa tegelikult iga päev teed, peaaegu alati sellele mõtlemata. Sa usaldad, et teenus, kus sa registreerud, hoiab sinu andmeid turvaliselt. Sa usaldad, et sinu operaator ei kuula sinu kõnesid pealt. Sa usaldad, et sõnumirakendus, mida kõik kasutavad – ütleme WhatsApp –, teeb seda, mida ta ütleb end tegevast. Sa usaldad vahepealset serverit, ettevõtet, mis seda haldab, riiki, kus see asub, tasuta tööriista, mille keegi võrku postitas. Igaüks neist lülidest on usaldusotsus. Erinevus on selles, et peaaegu ühtegi neist ei teinud sa teadlikult: need tulid kaasa. Neid lülisid, mis poevad sinu ja teise inimese vahele, nimetatakse žargoonis usaldusväärseteks vahendajateks; see nimi loeb vähem kui teadmine, et nad on seal ja neid on palju.

Kõige selle kontrollimiseks on üks aus viis: tee seda iseendaga. Ja sul pole vaja, et me sulle midagi annaksime. Ava oma brauser, trüki kolm või neli sõna – midagi sarnast nagu „mida internet minu e-posti kohta teab” – ja veeb ise paneb need tööriistad sinu ette. See lihtsus on iseenesest juba pool vastust: kui sina leiad need kümne sekundiga, võib igauks leida, mida nad sinu kohta ütlevad.

Me ei paku sulle oma nimekirja ja see on tahtlik. Kui me seda teeksime, peaksid sa meid usaldama: et me valisime hästi, et need lehed on ka viie aasta pärast usaldusväärsed, et ühegi taga neist ei ole – täna ega homme – kedagi, kellel on halvad kavatsused. Me ei saa seda lubada lehtede kohta, mida me ei kontrolli, ja me eelistame mitte anda lubadust, mida me ei suuda pidada. Just sellest see artikkel räägibki. Kuid ise otsimisel on oma hind: otsingumootor ei tee vahet legitiimsel lehel ja lõksul. On väga lihtne luua leht, mis jäljendab päris tööriista, küsib sinu e-posti ja jätab selle endale. Seega, enne kui kirjutad midagi kuhugi, tasub teada, kuidas aadressi lugeda.

Märkus — loe aadressi, enne kui seda usaldad. Võltsleht võib kopeerida pärislehe kuni viimase pikslini; mida see peaaegu kunagi võltsida ei saa, on selle aadress. Enne kui trükid saidile midagi, loe aadressiriba, mitte lehte. Määrav nimi on see, mis on kleebitud viimase osa (.com, .org, .ee) vasakule küljele: turvaline-pank.imelik-sait.top puhul ei ole tegelik omanik sinu pank, vaid imelik-sait.top. Ole umbusklik muudetud tähtede (0 tähe o asemel), lisasõnade, sidekriipsude suhtes seal, kus sa neid ei oota, ja veidrate lõppude suhtes. Tavaluk ja https ütlevad ainult seda, et ühendus on krüpteeritud – mitte et omanik on aus –: ka petturil on tabalukk. Ja esimesed tulemused, mis on märgitud kui „reklaam”, on seal sellepärast, et keegi maksis, mitte sellepärast, et need on usaldusväärsed. Iga selline kontroll on sisimas sama küsimus: kui palju ma seda aadressi usaldan ja miks?

Siinkohal tasub kirjeldada kõige selle vastandit: kanalit ilma vahendajateta. Kaks inimest, üksi mäe otsas, rääkimas. Vahepeal pole postiljoni, keskjaama, serverit, ettevõtet ega riiki. Ja ometi pane tähele: ka seal ei kao usaldus. Kui räägid teisele inimesele saladuse, siis sa usaldad teda. Seda usaldust ei saa eemaldada – ja pole vajagi –, sest see on ainus, mille sa tõeliselt valisid: sa tead, keda sa usaldad ja miks.

Mida mäel pole, on kõik muu. Mitte kedagi vahepeal. Ja see, ja ei miski muu, on ainus mudel, mida saab digitaalselt ausalt reprodutseerida: otsene kanal ühest seadmest teise, kus teel pole midagi ega kedagi. See ei kaota usaldust – see oleks vale –; see kaotab vahendajad. See jätab sind üksi ainsa vältimatu usaldusega, sellega, mille sa ise valisid. See on muide arhitektuur, millest me neid lehekülgi kirjutame; kuid see argument seisab iseenesest, olenemata sellest, kes selle ehitab.

Seega ei, sa ei ole anonüümne ja tõenäoliselt ei saa selleks ka kunagi enam. Kuid see polnud kunagi võitlus, mis loeb. Sa ei saa elada – ega sirvida – kedagi usaldamata; kes seda proovib, pole vabam, vaid üksildasem. Küpsus ei ole umbusaldus, mis on vaid veel üks naiivsuse vorm. See on nõudlikkus: teada, kellele sa oma usalduse annad, kui palju, mille vastu ja – mis kõige tähtsam – teada, millal sa annad selle kellelegi ilma seda otsustamata.

Peaaegu mitte miski elus ei ole must või valge; peaaegu kõik elab vahepealses hallis alas ja õppimine selles hallis alas navigeerima on suur osa sellest, mida tähendab omada head otsustusvõimet. Ainus erand on see, mis tuleb tehases hästi tehtuna: see, mis disaini poolest ei palu sul usaldada kedagi peale inimese, kellega sa juba otsustasid rääkida. Ülejäänud – absoluutselt kõik muu – on küsimus sellest, kui palju ja kellele.

Toimetaja märkus: Kui need Cuadernos nimetavad ettevõtteid või tooteid, ei ole see süüdistamiseks. Nende loojad teevad tööd, mida miljonid inimesed kasutavad ja hindavad. See, millele me osutame, on struktuurne — mudel, mitte bränd. Brände kasutatakse näidetena, sest lugeja tunneb need ära.

Allikad ja täiendav lugemine

- OSINT (avatud allikate luure) — teabe kogumine juba avalikest andmetest; see ei ole sissetung ega spionaaž.
- Reglamento (UE) 2016/679 (RGPD) — isikuandmete töötlemise kohta, sealhulgas andmete koondamine, mis olid individuaalselt avalikud.
- Avalikud registrid (äri-, kohtu-, kinnistusraamatud) — seaduslik ja rikkalik isikuandmete allikas peaaegu kogu Euroopas.

- Selles samas kogumikus: Cuadernos Lacre otpunktkrüpteerimise ja „Mida allkiri ei saa parandada” kohta arendavad teisest vaatenurgast sama ideed.

[← Eelmine](#)[Mida allkiri ei saa parandada](#)

Viimased lugemised

- [Refleksioon · 27. mai 2026 Mida allkiri ei saa parandada](#)
- [Analüüs · 26. mai 2026 Tõeline vs näiline privaatsus: küsimused, mida tasub endalt küsida](#)
- [Analüüs · 25. mai 2026 Self-hosting kui professionaalne praktika](#)

Võtke see artikkel endaga kaasa kuhu iganes vaja.

[↓ Markdown](#) [↓ Lihttekst](#) [↓ PDF](#)

Fail laaditakse alla teie seadmesse. Sealt saate selle salvestada, importida Solo2-sse või jagada kus iganes soovite. Cuadernos ei otsusta sihtkohta teie eest.

Lakipitsat · SHA-256 588d8c2664b8231e843c961ee48e09b67298b765c1e4c77f19da6f1309f38212

[Funktsioonid](#) [Uudised](#) [Blogi](#) [Abi](#) [Meist](#) [Kontakt](#)
[Läbipaistvus](#) [Kontroll](#) [Privaatsus](#) [Tingimused](#) [Küpsised](#)

Cuadernos Lacre · Ettevõtte [Menzuri Gestión S.L.](#) väljaanne · kirjutanud R.Eugenio · toimetanud [Solo2](#) meeskond.

See veebileht ei kasuta küpsiseid. Kõik, mida sinu brauser laadib, on meie kirjutatud või meie järelevalve all ja paikneb meie Euroopa serverites: anonüümne külastuste loendur (Umami, ise majutatud) ja minimaalne vajalik JavaScript keelevaliku ning hele või tume teema eelistuse jaoks, mis salvestatakse sinu enda seadmesse. Ei mingeid väliste ettevõtete ressursse, ei mingeid jälitajaid, ei mingit profiilianalüüsi, ei mingit andmete jagamist. Kui soovid meid jälgida: [RSS](#).